

Εισήγηση κ. Μαρίας Μανωλαράκη και κ. Ευαγγελίας Καγιαβά, Βιβλιοθηκονόμων Πανεπιστημίου Αιγαίου

“Αναβάθμιση βιβλιοθηκών Πανεπιστημίου Αιγαίου”

κ. Μαρία Μανωλαράκη: Κυρίες και Κύριοι, πριν ξεκινήσουμε θα θέλαμε να σας μεταφέρουμε τους χαιρετισμούς του Επιστημονικού Υπεύθυνου κ. Σοφούλη και της κυρίας προϊσταμένης μας, οι οποίοι δεν μπόρεσαν να παραβρεθούν στη Σύρο. Η σημερινή μας παρουσίαση έχει βασικό αντικείμενο την πορεία του έργου για την αναβάθμιση της βιβλιοθήκης του πανεπιστημίου, η οποία ξεκίνησε στα πλαίσια του προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ και συγκεκριμένα στη β' φάση του. Η β' φάση του προγράμματος αναβάθμισης της βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Αιγαίου υλοποιείται στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ και έχει διάρκεια 6 ετών από το 2000 έως το 2006. Το έργο εντάσσεται στο μέτρο για την αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό ταμείο κατά 75% και από εθνικούς πόρους κατά 25%. Με το πρόγραμμα αυτό συνεχίζονται και επεκτείνονται οι δράσεις που αναλύθηκαν στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι.

Οι κύριες δράσεις του έργου αφορούν: στην υλοποίηση των νέων ηλεκτρονικών υπηρεσιών, όπως είναι οι θεματικές πύλες, οι ηλεκτρονικές κρατήσεις, η ψηφιακή χαρτοθήκη που θα προσφέρει η βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Αιγαίου στους χρήστες της, όπως επίσης και η συμμετοχή στους προδιαγραφμένους στόχους οριζόντιας δράσης των βιβλιοθηκών. Παράλληλα υλοποιείται το πρόγραμμα εξοπλισμός κεντρικής βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Αιγαίου, που εντάσσεται στο μέτρο για την αναβάθμιση υποδομών και εξοπλισμών για τη βελτίωση της ποιότητας εκπαίδευσης που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό ταμείο Περιφερειακής ανάπτυξης κατά 75% και από εθνικούς πόρους κατά 25%. Συνοπτικά η χρηματοδότηση κατανέμεται ως εξής: για την αναβάθμιση της βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Αιγαίου συνολικά έχουν εξασφαλισθεί 2.215.000€ και για το πρόγραμμα του εξοπλισμού της κεντρικής βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου έχουν εξασφαλισθεί 220.100€. Σχετικά με τη μέθοδο της υλοποίησης το έργο διαιρείται σε επιμέρους ενότητες, πακέτα εργασίας. Αναλυτικά, το 1^ο πακέτο αναφέρεται στην ολοκλήρωση των εργασιών επεξεργασίας του καταλόγου βιβλιοθήκης με το πρόγραμμα advance και στην προετοιμασία αυτού για την ένταξή του στο συλλογικό κατάλογο. Ένας από τους στόχους της κοινοπραξίας των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών είναι να θέσει σε πλήρη λειτουργία το συλλογικό κατάλογο των βιβλιοθηκών. Στην πρώτη φάση της δράσης αυτής διαμορφώθηκε ένας πιλοτικός πυρήνας μιας ενιαίας βιβλιογραφικής βάσης δεδομένων για τη λειτουργία του συλλογικού καταλόγου. Η βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Αιγαίου, αναγνωρίζοντας τα πολλαπλά οφέλη που θα είχε η συμμετοχή της στο συλλογικό κατάλογο, πρέπει να εκτελέσει τις απαραίτητες εργασίες ελέγχου κάθε εγγραφής και τυχόν διορθώσεων, ώστε να είναι απαλλαγμένος από ελλιπή και λανθασμένα στοιχεία ο πυρήνας κάθε εγγραφής του καταλόγου. Με την υλοποίηση του 1^{ου} πακέτου θα είναι δυνατή η σταδιακή μεταφορά των εγγραφών του καταλόγου της βιβλιοθήκης στο συλλογικό κατάλογο της Κοινοπραξίας.

Ειδικότερα: 1) διοργανώνεται μέθοδος εργασίας ειδικών βιβλιοθηκονόμων σε συνεργασία με την Οριζόντια δράση και συντονισμός των παραρτημάτων της βιβλιοθήκης για την εκτέλεση των εργασιών που θα προέλθουν από την ένταξη του καταλόγου της βιβλιοθήκης στο συλλογικό κατάλογο. 2) έχουν γίνει οι εργασίες προετοιμασίας προσαρμογής του καταλόγου της βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου για την ένταξή του στο συλλογικό κατάλογο, γίνονται προσπάθειες να προσαρμοστεί το

λογισμικό και να γίνουν οι απαραίτητες παραμετροποιήσεις, γίνονται εργασίες εμπλουτισμού του καταλόγου με περιοδικά, διπλωματικές εργασίες καθώς και ταξινόμηση, καταλογογράφηση του νέου υλικού. Γίνονται σταδιακά διορθώσεις ονομάτων πεδίων και συγχωνεύσεις τίτλων. Γίνεται εκπαίδευση του προσωπικού και υπάρχει τεχνική υποστήριξη ενόψει της μεταφοράς του καταλόγου της βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου σε νέα έκδοση του προγράμματος αυτοματοποίησης. Ο στόχος όλων αυτών είναι να υπάρχει ένας διορθωμένος και πλήρης τοπικός κατάλογος.

Το 2^ο πακέτο αναφέρεται στον σχεδιασμό για την εφαρμογή των νέων ηλεκτρονικών υπηρεσιών. Το πακέτο αυτό αποσκοπεί στη δημιουργία μιας νέας φυσιογνωμίας της βιβλιοθήκης, ικανής να χρησιμοποιεί τους χρήστες ανεξάρτητα από το χώρο στον οποίο βρίσκονται και στην ουσιαστικότερη συνεπικύρωση του ιδρύματος στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ειδικότερα γίνεται προσπάθεια να δημιουργούν υπηρεσίες όπως είναι η on-line help desk και τα electronic research, με το απαραίτητο λογισμικό και την επεξεργασία του κανονισμού χρήσης τους. Η μία υπηρεσία είναι οι «θεματικές πύλες». Η βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Αιγαίου με γνώμονα την απόλυτη ή τη σχετική αποκλειστικότητα του ιδρύματος σε ορισμένα τμήματα ή την ύπαρξη προηγούμενης σχετικής εμπειρίας, προτείνει στα πλαίσια έργου την ανάπτυξη θεματικών πυλών, όπως για παράδειγμα τα Τμήματα Γεωγραφίας, Επιστημόνων Περιβάλλοντος και Γραφικών και Σχεδιασμών Συστημάτων. Τελική επιλογή της πύλης που θα αναπτυχθεί, θα γίνει σε συνάρτηση με τις αποφάσεις της οριζόντιας δράσης των βιβλιοθηκών. Μία άλλη υπηρεσία είναι τα ηλεκτρονικά εκπαιδευτικά εγχειρίδια για τους χρήστες που συμπληρώνουν αυτά της οριζόντιας δράσης με στόχο την αποσυμφόρηση του προσωπικού και την αυτονόμηση των φοιτητών. Μία άλλη υπηρεσία είναι η ηλεκτρονική χαρτοθήκη, που προβλέπει τη συλλογή, την επεξεργασία και την ομογενοποίηση γεωγραφικών δεδομένων προς χαρτογραφική απεικόνιση, καθώς και τη σύνδεση των δεδομένων με το υπάρχον ψηφιακό χαρτογραφικό υπόβαθρο του εργαστηρίου Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών του Τμήματος Γεωγραφίας και την ανάπτυξη του σχετικού λογισμικού.

Το τρίτο πακέτο αναφέρεται στην αναβάθμιση της υποδομής του τμήματος μηχανογράφησης της βιβλιοθήκης. Η αναβάθμιση της υποδομής τόσο σε υλικό Hardware, όσο και σε λογισμικό Software κρίνεται απαραίτητη για την υποστήριξη των πακέτων εργασίας 1,2 και 5 και αναφέρεται στην ηλεκτρονική παραχώρηση της γκρίζας βιβλιογραφίας. Ειδικότερα, για το υλικό προβλέπεται η σύνταξη προδιαγραφών, η εγκατάσταση και παραμετροποίηση διαφόρων εξυπηρετητών, όπως είναι για την υποστήριξη των λειτουργικών συστημάτων Unix και Windows, για την πρόσβαση μέσω του παγκόσμιου ιστού, για τη διαχείριση βάσεων δεδομένων, για το σύστημα αυτοματοποίησης της βιβλιοθήκης advance, για τη δημιουργία αντιγράφων ασφαλείας μεγάλης χωρητικότητας για τους παραπάνω εξυπηρετητές, καθώς και σαρωτή για την υποστήριξη του πακέτου 5, που αναφέρεται στην ηλεκτρονική καταχώρηση της γκρίζας βιβλιογραφίας. Σχετικά με το λογισμικό γίνεται αναβάθμιση του προγράμματος αυτοματοποίησης της βιβλιοθήκης του advance, καθώς και σύνταξη προδιαγραφών, εγκατάσταση, παραμετροποίηση λογισμικού για την υποστήριξη των electronic research, του διαδανεισμού, της διαχείρισης βάσεων δεδομένων, της διαχείρισης αντιγράφων ασφαλείας των εξυπηρετητών βιβλιοθήκης και της διαχείρισης σαρωτή για την υποστήριξη της ηλεκτρονικής καταχώρησης γκρίζας βιβλιογραφίας.

κ. Ευαγγελία Καγιαβά: Το 4ο πακέτο περιλαμβάνει την αξιολόγηση της βιβλιοθήκης από τους χρήστες της και μέσω της χρήσης δεικτών απόδοσης, στοχεύει στην αύξηση της ανταγωνιστικότητάς της και στη βελτίωση της αποδοτικότητάς της. Το πακέτο αυτό αποσκοπεί στην καθιέρωση μηχανισμού αξιολόγησης των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης, σύμφωνα με τους δείκτες απόδοσης της μονάδας ολικής ποιότητας Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Ειδικότερα, γίνεται προσπάθεια εκπόνησης μελέτης με στόχο 1) τον καθορισμό των στατιστικών που θα τηρεί η βιβλιοθήκη, ενόψει των νέων υπηρεσιών που θα αναπτυχθούν στα πλαίσια του έργου αυτοτελώς και σε συνεργασία με την οριζόντια δράση. 2) διερεύνηση δυνατοτήτων αυτοματοποίησης αυτών και 3) αναθεώρηση κανονισμού βιβλιοθήκης. Σχεδιάζονται ερωτηματολόγια, αναπτύσσονται μηχανισμοί διανομής, συλλογής και καταγραφής δεδομένων, γίνεται επιλογή και χρήση εργαλείων που διευκολύνουν τη συλλογή στατιστικών στοιχείων, υπάρχει τεχνικό μέρος που περιλαμβάνει παραμετροποίηση συστήματος, επιλογή προγραμμάτων και τήρηση στατιστικών και πραγματοποιούνται επαφές με διάφορες κατηγορίες χρηστών, ενώ γίνεται ετήσια συγκέντρωση και επεξεργασία στατιστικών δεδομένων.

Το 5^ο πακέτο περιλαμβάνει την ηλεκτρονική καταχώρηση γκρίζας βιβλιογραφίας. Το πακέτο αυτό αφορά στο σχεδιασμό μηχανισμού παραλαβής νέου υλικού προς καταχώρηση σε ηλεκτρονική μορφή από τους συγγραφείς και σύνταξη σχετικών οδηγιών προς τους συγγραφείς αυτού του υλικού. Δεύτερον, προσδιορισμός χαρακτηριστικών ψηφιοποιητή και συμβατότητά του με σύστημα βιβλιοθήκης σε σχέση με την ψηφιοποίηση γκρίζας βιβλιογραφίας, αλλά και τις γενικότερες οδηγίες που θα δώσει η κοινοπραξία. Τρίτον, αναδρομική καταχώρηση υπάρχοντος υλικού που βρίσκεται σε έντυπη μορφή με ψηφιοποίηση και τέταρτον, διερεύνηση δυνατότητας σύνδεσης βιβλιογραφικής εγγραφής καταλόγου της βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Αιγαίου με το ψηφιοποιημένο κείμενο.

Το 6^ο πακέτο περιλαμβάνει προμήθειες τεκμηρίων εξοπλισμού λογισμικού. Το πακέτο αυτό αφορά στις διαδικασίες προμήθειας του εξοπλισμού και του επιστημονικού υλικού που απαιτείται για την υλοποίηση του έργου. Ειδικότερα, γίνεται διερεύνηση ενδεδειγμένου τρόπου προμήθειας των διαφόρων ειδών εξοπλισμού, γίνεται προμήθεια τεκμηρίων και εργασίες προετοιμασίας για την προμήθεια τεκμηρίων, έλεγχος, καταχώρηση, παρακολούθηση παραγγελιών.

Το 7^ο πακέτο περιλαμβάνει την πρόσληψη προσωπικού. Το πακέτο αυτό αφορά στις διαδικασίες πρόσληψης και εκπαίδευσης του απαιτούμενου για την υποστήριξη του έργου προσωπικού και των 5 παραρτημάτων και της κεντρικής υπηρεσίας της βιβλιοθήκης. Καθορίζονται οι ανάγκες σε προσωπικό, καθορίζονται τα προσόντα του προσωπικού, καθώς και η πρόσληψη και αξιολόγηση. Τέλος, η εκπαίδευση του προσωπικού.

Το 8^ο πακέτο αφορά στη συστηματικότερη οργάνωση της υπηρεσίας διαδανεισμού, ενόψει και της προοπτικής ένταξης της συλλογής της βιβλιοθήκης στο συλλογικό κατάλογο, τον εμπλουτισμό του καταλόγου με άλλες εγγραφές και την αύξηση της δανειστικής κίνησης, λόγω της ανάπτυξης των νέων υπηρεσιών που έχουν προαναφερθεί. Γίνεται προσπάθεια για συστηματικότερη προσπάθεια υπηρεσίας διαδανεισμού, συμπλήρωση και βελτίωση κανονισμού της βιβλιοθήκης, δημιουργία ανάλογης υποδομής, στελέχωση υπηρεσίας με προσωπικό για την εξυπηρέτηση διαδανεισμού, δυνατότητα για την απευθείας κράτηση τεκμηρίων για το χρήστη μέσα από το λογισμικό word wide web (www), πρόσβαση στον κατάλογο, συστηματικότερη οργάνωση του λογισμικού μεταξύ των 5 παραρτημάτων της βιβλιοθήκης. Το τελευταίο αυτό πακέτο περιλαμβάνει την εκπαίδευση προσωπικού και χρηστών. Σ' αυτό το πακέτο προβλέπεται η εκπαίδευση του προσωπικού της

βιβλιοθήκης στη χρήση νέων τεχνολογιών και υπηρεσιών και η διοργάνωση σεμιναρίων εκπαίδευσης των χρηστών στις νέες τεχνολογίες και νέες υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Μέσω της υλοποίησης του συγκεκριμένου έργου γίνεται κατανοητή η προσπάθεια της βιβλιοθήκης του ιδρύματος να κάνει όσο το δυνατό περισσότερο προσβάσιμη την επιστημονική γνώση στα μέλη της Ακαδημαϊκής Κοινότητας, εφαρμόζοντας τις νέες τεχνολογίες και δημιουργώντας τις απαραίτητες υποδομές για αυτές καθώς και για την ένταξη του καταλόγου στον ενιαίο κατάλογο των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.

Ευχαριστούμε πολύ.